

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 361/2023
31.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Светислав Пантовић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, ради утврђења ништавости уговора и утврђења постојања радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 124/22 од 18.10.2022. године, у седници одржаној 31.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 124/22 од 18.10.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашкој П1 24/21 од 27.10.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова од 04.02.2016. године, 01.06.2016. године, 30.09.2016. године, 28.12.2016. године, 24.03.2017. године, 30.06.2017. године, 24.11.2017. године, 16.05.2018. године, 14.08.2018. године, 29.11.2018. године, 25.02.2019. године, 29.05.2019. године, 30.08.2019. године, 31.01.2020. године, 06.07.2020. године и 25.12.2020. године, сви ближе означени у том ставу изреке. Ставом другим изреке утврђено је да је тужилац дана 01.02.2016. године засновао радни однос на неодређено време са туженим. Ставом трећим изреке, утврђено је да је споразум о раскиду уговора о привременим и повременим пословима закључен између туженог и тужиоца бр. ...-...-.../... од 12.03.2021. године незаконит и да је тужиоцу 14.03.2021. године незаконито престао радни однос, па је тужени обавезан да тужиоца врати на рад. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 132.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 124/22 од 18.10.2022. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова од 04.02.2016. године, 01.06.2016. године, 30.09.2016. године, 28.12.2016. године, 24.03.2017. године, 30.06.2017. године, 24.11.2017. године, 16.05.2018. године, 14.08.2018. године, 29.11.2018. године, 25.02.2019. године, 29.05.2019. године, 30.08.2019. године, 31.01.2020. године, 06.07.2020. године и 25.12.2020. године, сви ближе означени у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужилац дана 01.02.2016. године засновао радни однос на неодређено време са туженим. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је споразум о раскиду уговора о привременим и повременим пословима закључен између туженог и тужиоца бр. ...-...-.../... од 12.03.2021. године незаконит и да је тужиоцу 14.03.2021. године незаконито престао радни однос и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.900,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...10/23) - ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Указивање тужиоца на битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не представља дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду 01.02.2016. – 15.03.2021. године био радно ангажована код туженог на пословима електромонтера по основу 16 закључених уговора о обављању привремених и повремених послова. Тужилац је код туженог обаваљао послове у континуитету, без прекида, са другим запосленима код туженог на неодређено време на истим пословима електромонтера. Дана 14.03.2021. године тужилац је са туженим закључио споразум о раскиду уговора о обављању привремених и повремених послова од 25.12.2020. године и 15.03.2021. године је закључио уговор о раду на одређено време са Агенцијом за посредовање „...“ д.о.о. Београд, ради ступања на привремени рад у Електродистрибуцију Србије д.о.о. Београд, по основу повећаног обима посла.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су уговори о привременим и повременим пословима закључени супротно члану 197. Закона о раду, па радни ангажман тужиоца има карактер радног односа на неодређено време, јер је тужилац код туженог радио дуже од 24 месеца на истим пословима за којима је постојала трајна потреба због чега су се стекли услови из члана 37. Закона о раду за прерастање радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време. Тужени са тужиоцем није закључио уговор о раду даном ступања запосленог на

рад, па како је тужени злоупотребио права из Закона о раду, тужилац је применом одредбе члана 32. Закона о раду стекао статус запосленог лица.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца, налазећи да је првостепени суд одлучујући о захтеву тужиоца применивши одредбе Закона о раду пропустио да примени одредбе Закона о буџетском систему, и то одредбу члана 27е став 34. наведеног закона, с обзиром на то да је тужени корисник јавних средстава. По оцени другостепеног суда наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време, у радни однос на неодређено време применом одредбе члана 105. цитираног закона. Како нису испуњени услови за преображај тужиоцевог радног односа код туженог у радни однос на неодређено време, то другостепени суд закључује да нису основани ни остали тужбени захтеви, чија основаност зависи од одлуке о преображају радног односа на неодређено време.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Чланом 197. став 1. Закона о раду (Службени гласник РС", бр. 24/05... 75/14), прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години закључити уговор о обављању привремених и повремених послова. Законско ограничење трајања привремених и повремених послова не може се према наведеној одредби продужавати.

Одредбом члана 37. став 1. Закона о раду прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја за време трајања тих потреба. Ставом два истог члана предвиђено је да послодавац може закључити један, или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који, са прекидима, или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца. Ставом шест наведеног члана 37. предвиђено је да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона, или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Тужени је јавно предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему, спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних

средстава („Службени гласник РС „ бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014 од 25. 12. 2014. године, 103/2015 од 14.12.2015. године, 99/2016 од 12.12.2016. године, 113/2017 од 17.12.2017. године, 95/2018 од 08.12.2018. године, 31/2019 од 29.04.2019. године, 72/2019 од 07.10.2019 године и 149/2020 од 11.12.2020. године), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2020. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе члана 37. Закона о раду, којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време и у односу на одредбе члана 32. Закона о раду, којима је прописано да ако послодавац не закључи уговор о раду пре ступања запосленог на рад, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад, а што произилази из одредбе члана 105. Закона о буџетском систему. Код утврђеног да је тужилац на основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима, обављао исте послове у у периоду 01.02.2016. – 15.03.2021. године, да закон ту врсту рада третира као рад ван радног односа, то није било услова да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог и да су предметни уговори о обављању привремених и повремених послова ништави јер су закључени да би се избегло заснивање радног односа, будући да се у конкретном случају имају применити наведене одредбе Закона о буџетском систему, којима је било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима, уз сагласност надлежног органа Владе. Код наведеног, законитост радног ангажовања тужиоца у смислу одредаба Закона о раду у предметном периоду не утиче на другачију одлуку о тужбеном захтеву.

Наводима ревизије тужиоца о томе да је све време био радно ангажована за обављање послова који, по својој природи, не представљају привремене и повремене послове, већ су у питању послови за којима је постојала стална потреба и да је тужилац фактички био у радном односу, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Тужилац је код туженог био радно ангажован по уговорима о обављању привремених и повремених послова у периоду када он, као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај. Из изнетих разлога нису основни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтеве тужиоца и туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка јер

тужилац није постигао успех у овом поступку, а трошак за за састав одговора на ревизију није био потребан за доношење одлуке ревизијског суда.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић